

# **GENEL EKONOMİK DEĞERLENDİRME**

**Ender YORGANCILAR**  
**EBSO Yönetim Kurulu Başkanı**  
**TOBB Başkan Yardımcısı**

# KÜRESEL PİYASALARDA SON DURUM

City / AZ0003 Island / Island group  
★ Capital

Scale 1:100,000  
Reference Population  
Annual growth of 1% and 2%

**ABD**  
Konut fiyatları endeksi son 5 yılın en yüksek düzeyinde, bütçe açığı en düşük seviyede İşsizlik %7,4'e geriledi. II.Ç Büyüme %1,7 oranında. PMI Temmuz'da 51,9 seviyesine geriledi.

**BREZİLYA**  
II.Ç büyüme %1,9 olup, yıllık beklenti geriye çekildi. Artan enflasyonun kontrolü için bütçede kesintiye gidiliyor.

**AB; Resesyondan çıkış sinyalleri gelmekte II. Çeyrekte Euro Bölgesi %0,2, AB %0,7 oranında büyüdü. PMI son 2 yılın en yüksek seviyesi 50,3'e ulaştı.**

**ALMANYA**  
%0,5 oranında büyüdü. PMI 50,7'ye yükseldi. Seçim arefesinde

**TÜRKİYE**  
Büyüme %3

**ORTADOĞU'DA**  
2012'de kaynamaya başlayan coğrafyanın kaosa sürüklenen son ülkesi MISIR

**RUSYA**  
5 çeyrektir yavaşlayan büyüme II.Ç %1,2 olup, Yatırımlar gerilemekte

**ÇİN**  
Ard arda 3 çeyrek daralan büyüme II.Ç %7,5 oranında kaydedildi. İhracat artışı yıllık bazda %5,1

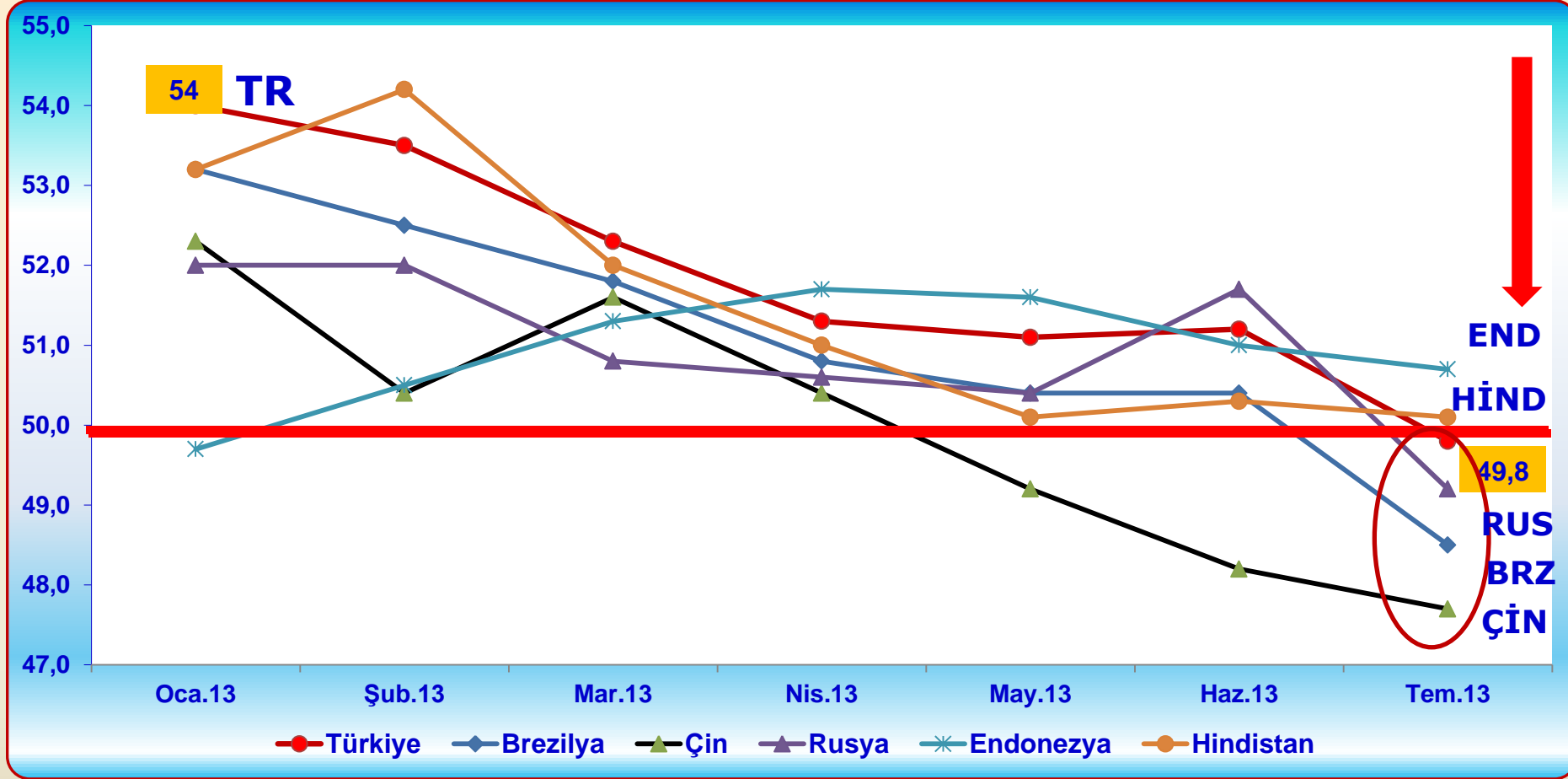
**HİNDİSTAN**  
Büyümede son 10 yılın en düşük seviyesi %5'e gerilerken, resesyon beklentisi hakim.

**JAPONYA**  
II.Ç Büyüme %0,6 ile beklentilerin altında olup, Temmuz'da tarihi dış ticaret açığına ulaştı. PMI 50,7'ye geriledi. İhracat artışı yıllık bazda %12,2

**PMI, Satınalma Yöneticileri Endeksi olup, Yeni Siparişler; Stok Seviyeleri; Üretim; Tedarikçi Sevkiyatları; İstihdam kapsamında imalat sanayindeki son durumu göstererek büyümeye dair bir öngörüye imkan tanımaktadır.**

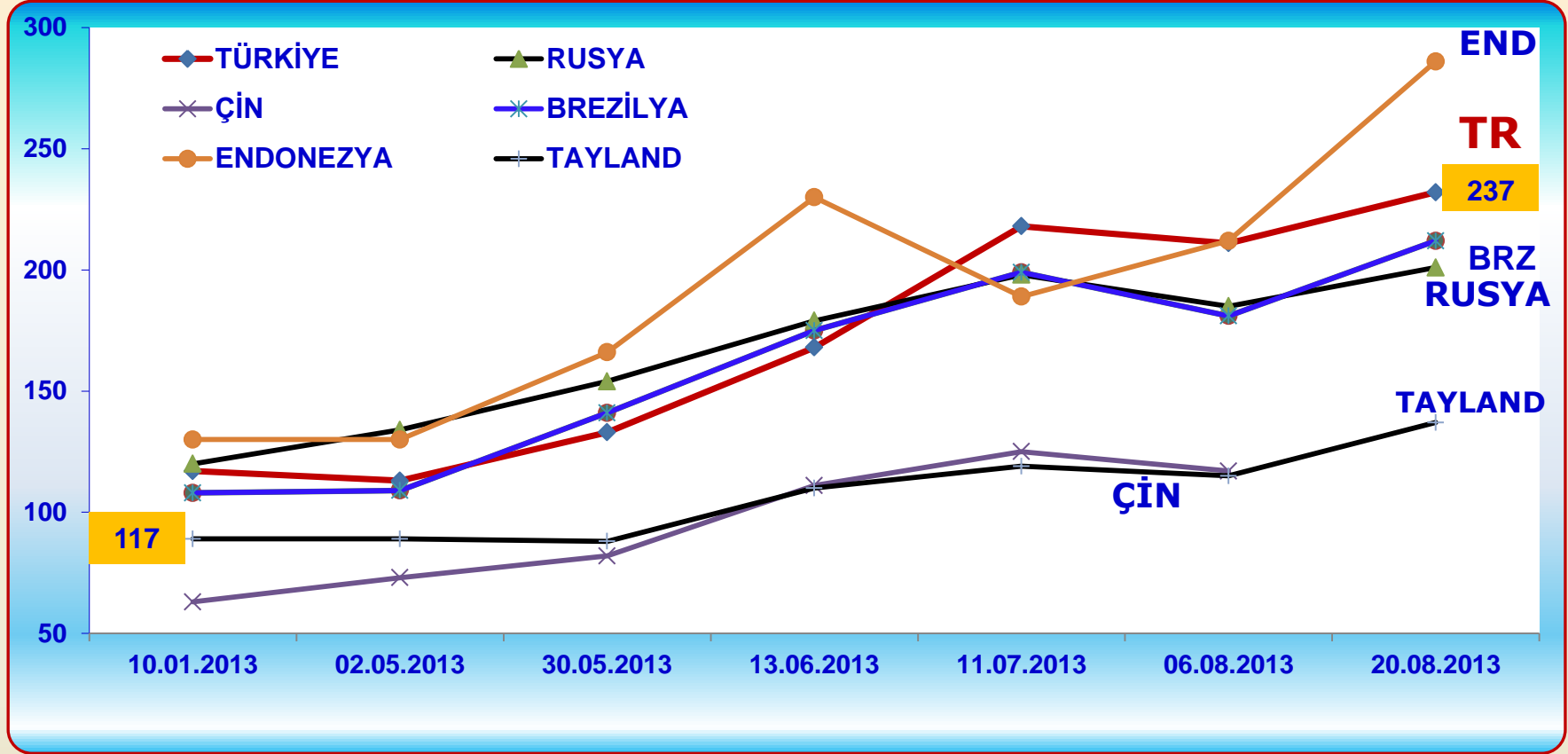
**50 değerinin üzeri büyüme, genişleme eğilimini, 50 değerinin altı daralma eğilimini göstermektedir.**

# GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE PMI ENDEKS GELİŞİMİ



Gelişmekte olan ülkelerdeki PMI azalışları tümünde son 10-13 ayın en düşük seviyesi anlamına gelmektedir. Türkiye için de 49,8'lik veri, geçen yılın Temmuz ayından bu yana ekonomik faaliyetlerde bozulmayı ifade etmektedir. Türkiye ile birlikte Çin, Brezilya ve Rusya Temmuz'da 50 barajının altında kalmıştır.

# GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERİN RİSK PRİMİ (CDS\*)

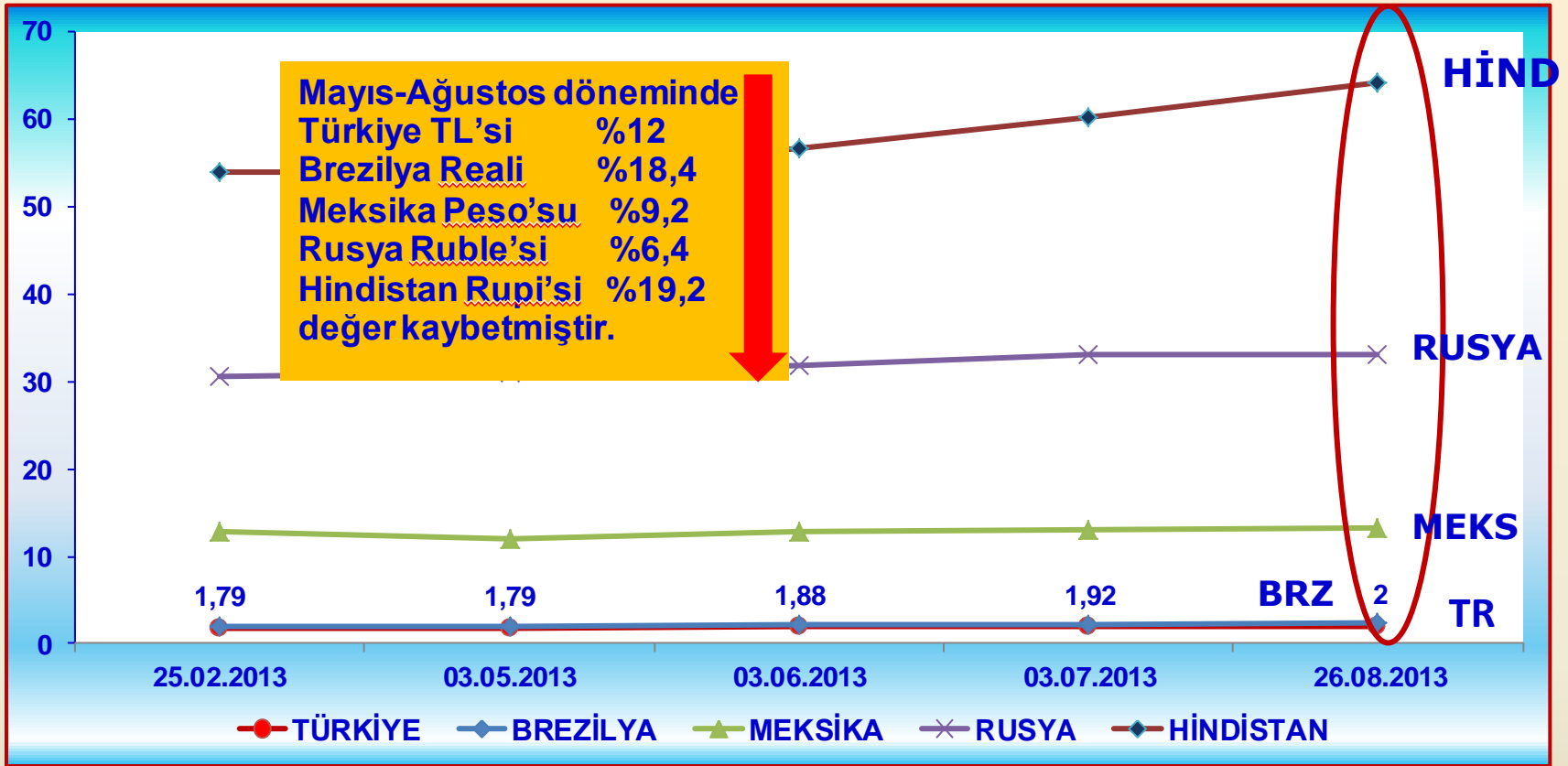


Gelişmekte olan ülkelerin ortak noktası, yabancı sermayeye ihtiyaç duymalarıdır. Küresel konjonktür gereği likidite bolluğunu avantaja çeviren bu ülkelerde, FED'in açıklamalarından sonra CDS primlerindeki yükselmenin ana nedeni de budur. Yüksek cari açık da Türkiye için bir diğer nedendir.

\*Credit Default Swap: Ülke borçlarının ödenememesi riskine karşılık ödenen prim

Kaynak: Bloomberg

# GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERİN DOLAR KARŞISINDAKİ PARA BİRİMLERİNDE DEĞİŞİM

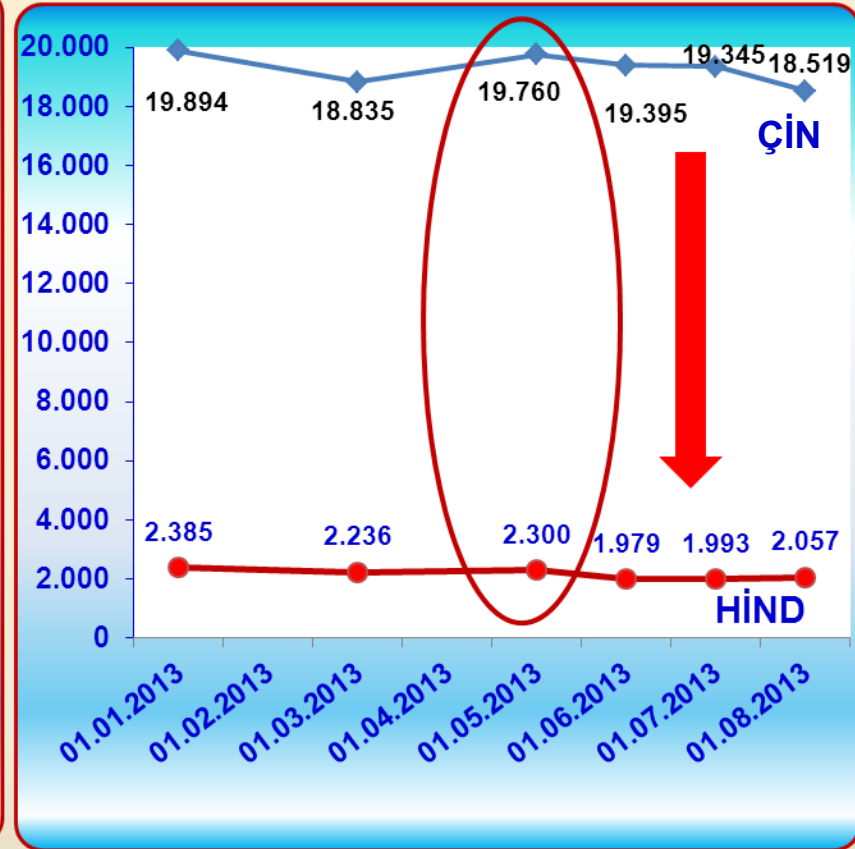
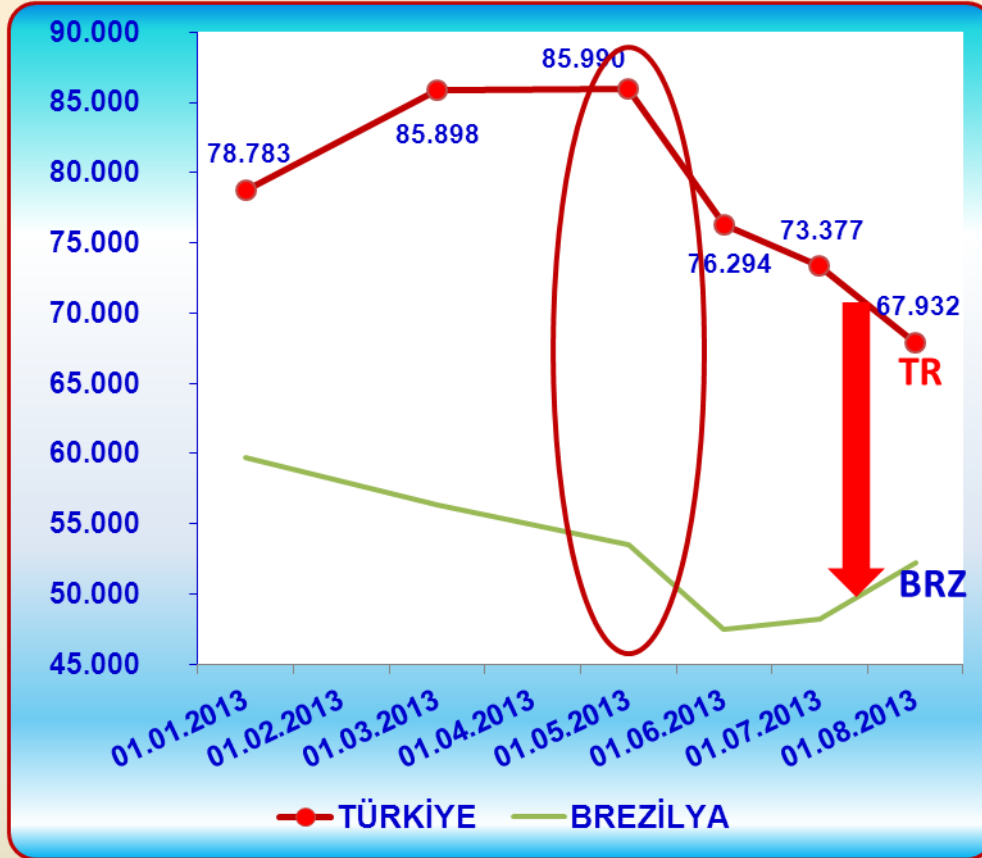


Psikolojik sınır olan 2 TL'yi gören dolardaki bu artışın devam etmesi halinde, özel sektörün döviz borçları riski artarken, üretim maliyetleri ciddi oranda artacak, enflasyon baskısı ile birlikte bilançolar olumsuz etkilenecektir.

Kaynak: Bloomberg



# GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERİN BORSALARINDAKİ DEĞİŞİM



## Mayıs-Ağustos Döneminde Borsa

Türkiye'de % -21  
Brezilya'da % -2,5  
değer kaybına uğramıştır.

Çin'de % -10,5  
Hindistan'da % -6,2

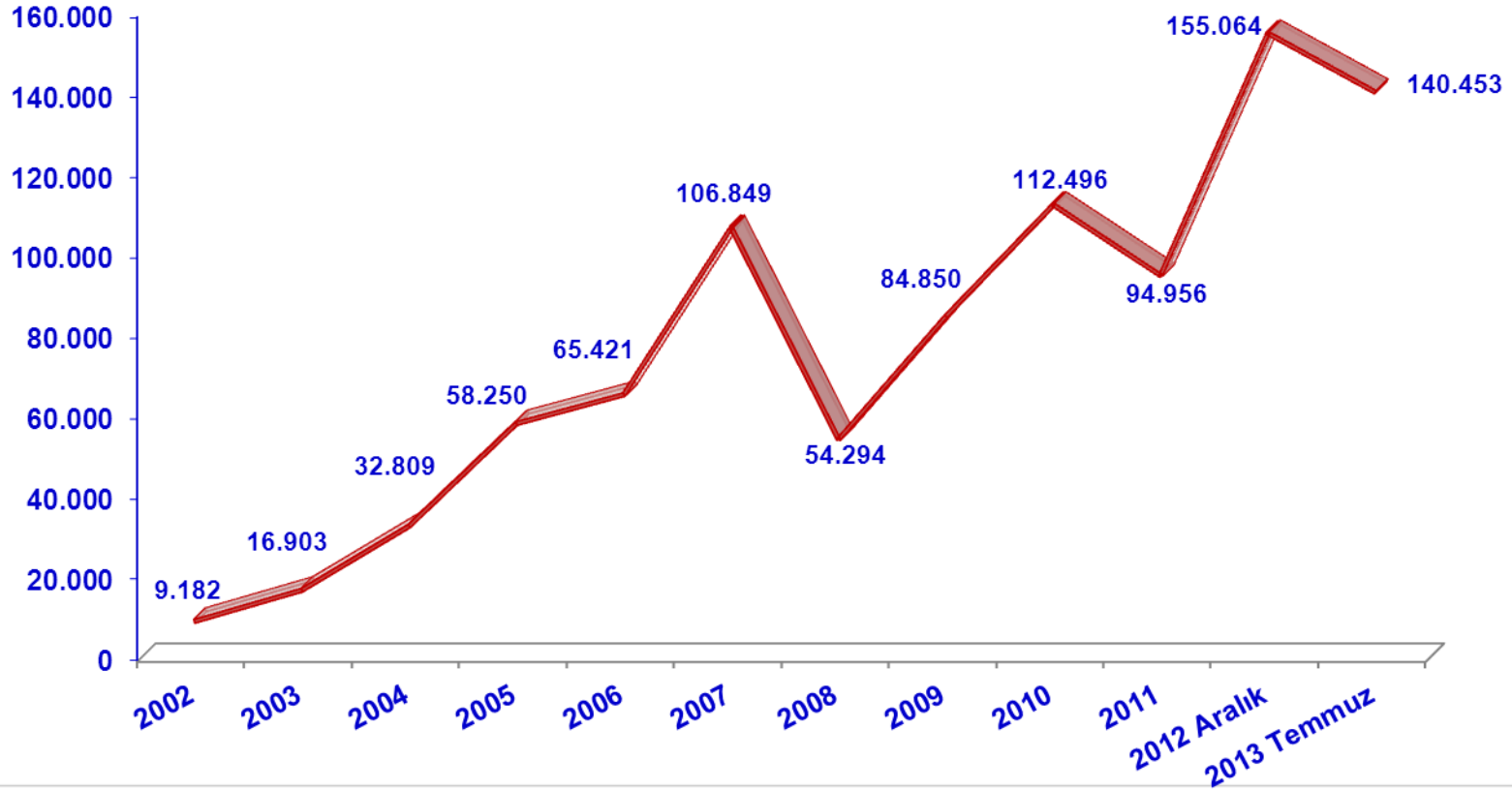
# SON 6 AY İTİBARI İLE TÜRKİYE EKONOMİSİ

	2012 Haziran	2013 Haziran	% Değişim
Sanayi Üretim Endeksi	116,5	120,5	3,0
İşsizlik Oranı	8,2	8,8	7,3
Kapasite Kullanım Oranı	74,6	75,3	0,9
Reel Kesim Güven Endeksi	108,1	111,8	3,4
İstihdam Sayısı	25.282	26.130	3,4
Cari Açık	35.920	30.030	-16,4
İhracat	74.298	75.231	1,3
Dış Ticaret Dengesi	-43.097	-50.606	17,4
Bütçe Dengesi	-6.703	3.063	145,7
Alınan Teşvik Adeti	1.934	2.615	35,2
İptal Edilen Teşvik Adeti	372	510	37,1
TÜFE	8,87	8,30	-6,4
ÜFE	6,44	5,23	-18,8
Dolar Kuru	1,82	1,93	6,0
Euro Kuru	2,27	2,52	11,0
Brent Petrol	95,2	102,9	8,1
Sıcak Para (Milyon \$)	120.020	145.457	21,2
Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (Milyon \$)	6.708	3.937	-41,3

Kaynak: TÜİK, MB, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Bloomberg

28 Ağustos 2013

## YABANCI PORTFÖY YATIRIMLARI (Milyon \$)

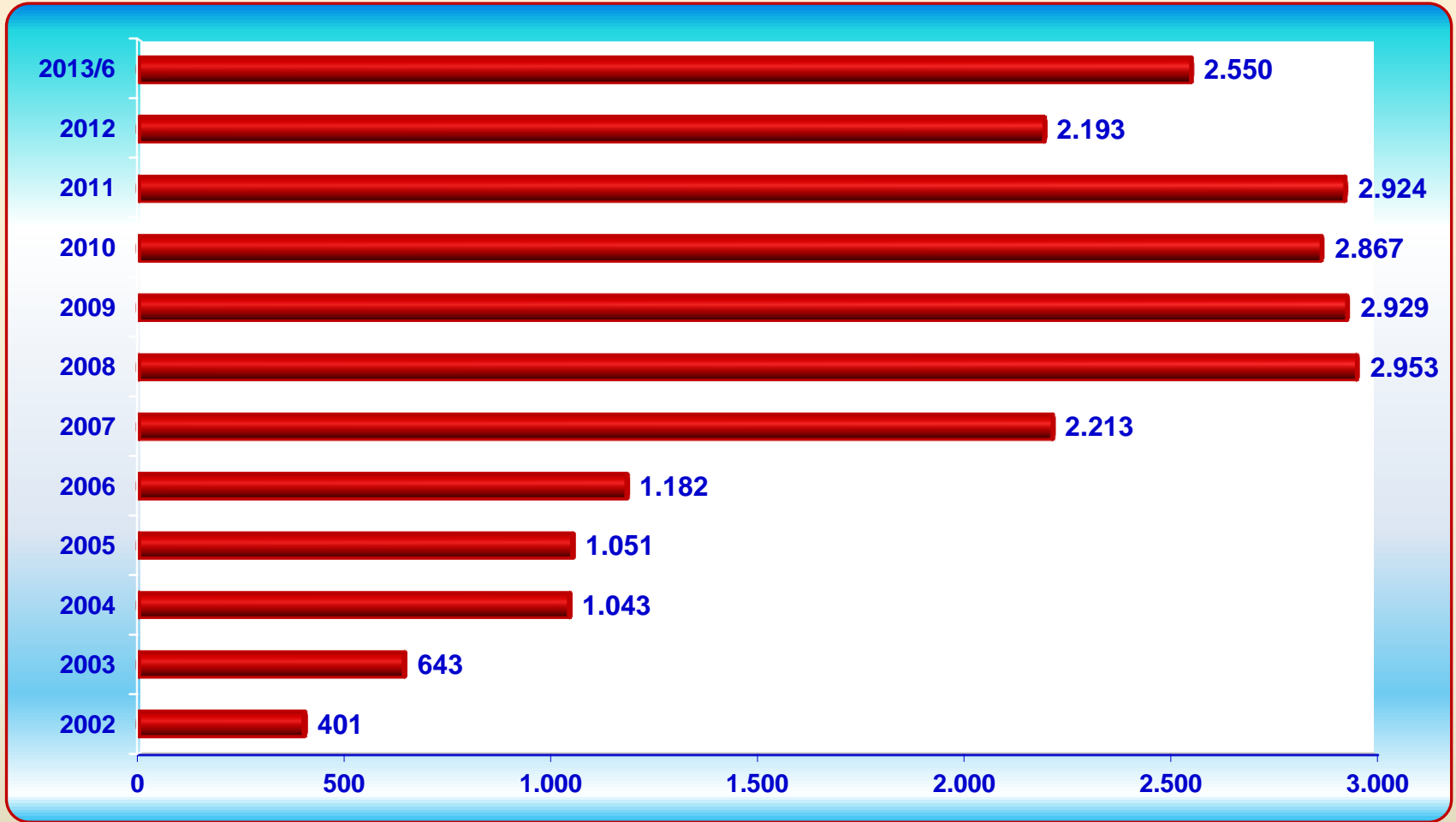


*Kaynak : TCMB*

Sıcak para olarak tanımlanan ve bir çıkış takvimi olmaması nedeniyle risk taşıyan portföy yatırımları, özellikle Fed'in açıklamaları sonrasında yeniden gündeme gelmiş ve çıkışı hızlandırmıştır. Yabancı sermayeye bağımlı Türkiye için bu çıkışlar, önemli bir risk faktörüdür.



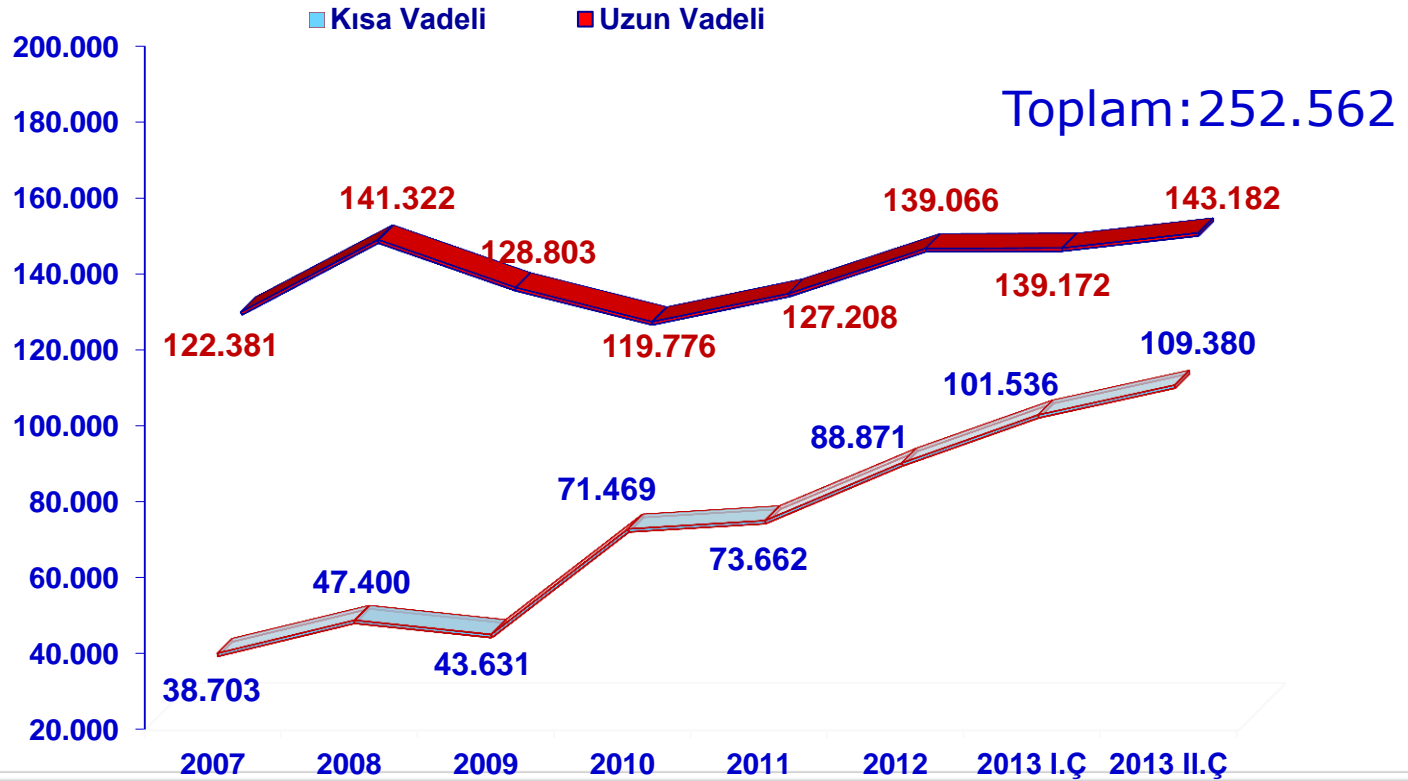
## KAR TRANSFERİ (Milyon \$)



Son 10 yılda bir Petkim-Socar yatırımı kadar kar transferi çıkışının gerçekleştiği ülkemizde, 2013 yılının ilk 6 aylık dönemindeki çıkış, geçen yılı şimdiden fazlasıyla aşmıştır.

Kaynak: TCMB

## ÖZEL SEKTÖRÜN BORCU (Milyon Dolar)



Kurlardaki artışın en öncelikli etkileneni özel sektörün sahip olduğu kısa vadeli borçlardır. Kısa vadeli borcun %34'ü, uzun vadeli borcun da %60'ı finansal olmayan şirketlere aittir.

**Kaynak :** TCMB

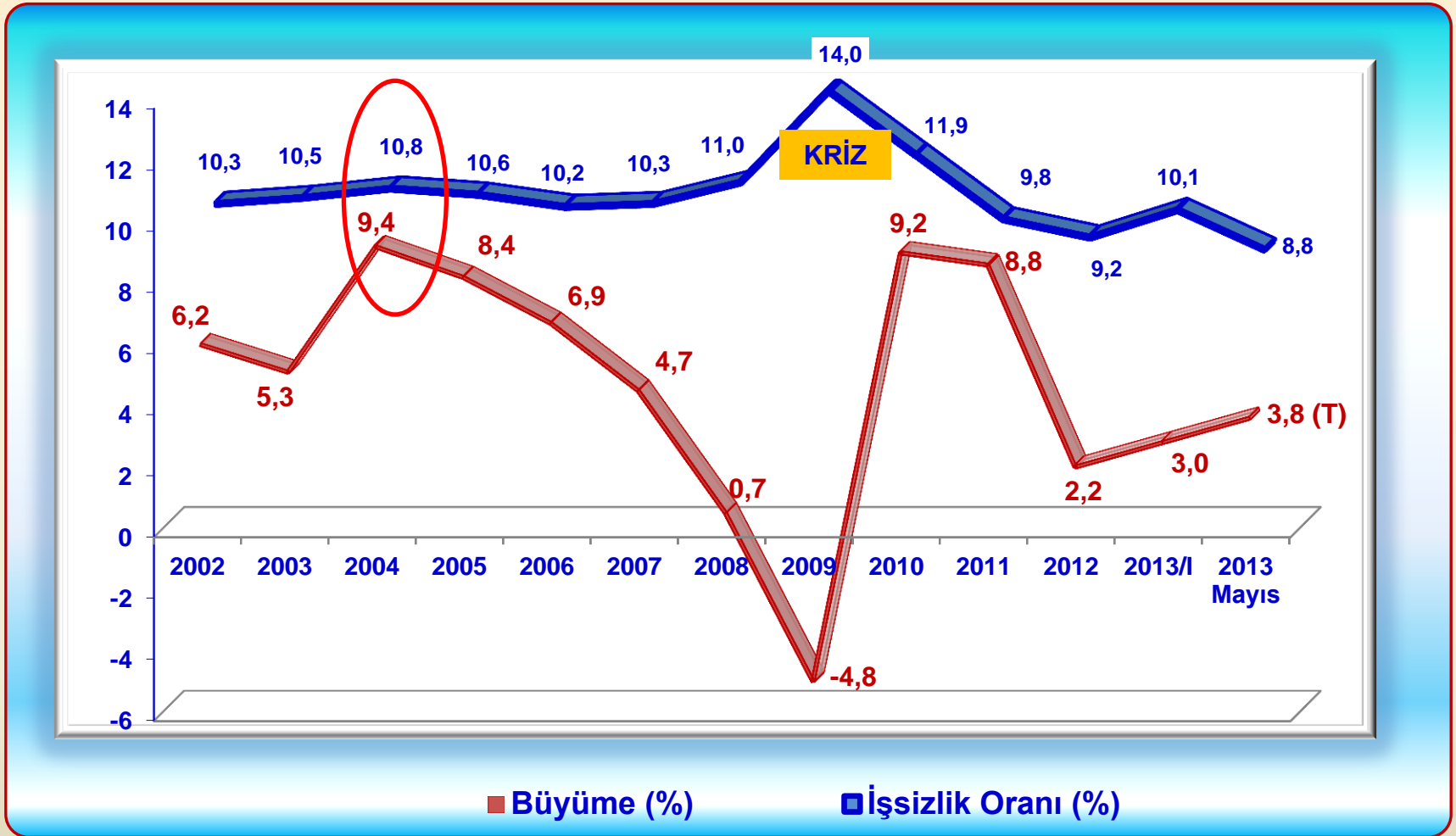
# REEL SEKTÖRÜN DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar Dolar)



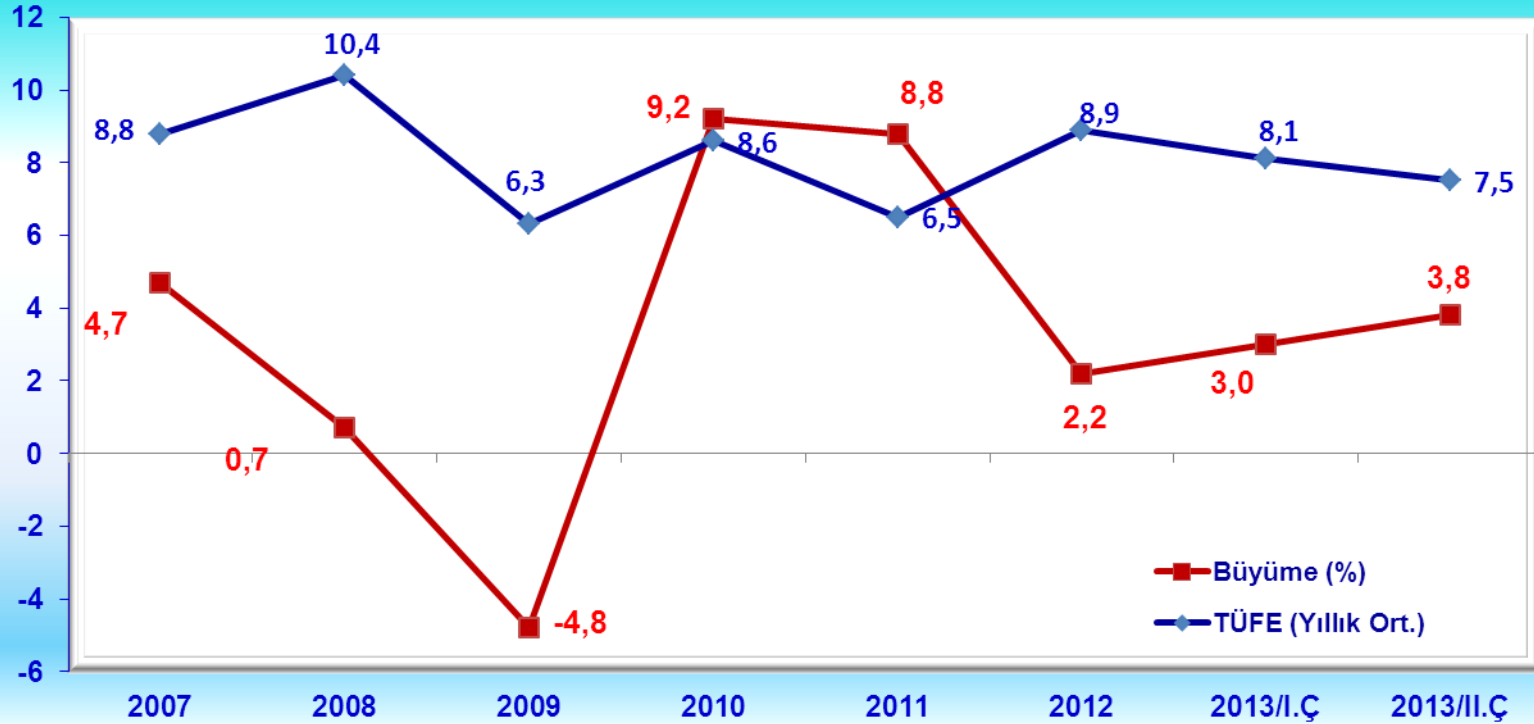
*Kaynak : TCMB*

Fed'in açıklamaları sonrasında yeniden önem kazanan bir veri de döviz pozisyon açığıdır. Gerek yurtiçi, gerekse yurtdışı kaynaklı olası olumsuz bir durum ve hatta kriz sonrasında kurlarda yaşanan dalgalanma nedeniyle döviz açığında artan bu rakamlar, firmalar için ciddi tehlike taşımaktadır.

# BÜYÜME VE İŞSİZLİK (%)



Türkiye'nin işsizlik problemini çözebilmesi için %6-7 oranında büyümesi gerekmektedir. Son 10 yıllık ortalama büyüme %5 seviyelerinde olunca yeni istihdam yaratması da zorlaşmaktadır.

**BÜYÜME VE ENFLASYON (%)**

Geçmişte enflasyonun düştüğü yıllarda, ekonominin canlandığını gösteren grafik yerini, büyümedeki istikrarsız gidişe karşı, enflasyonun daha tutarlı bir ivme kaydettiği bir şekle bırakmıştır.

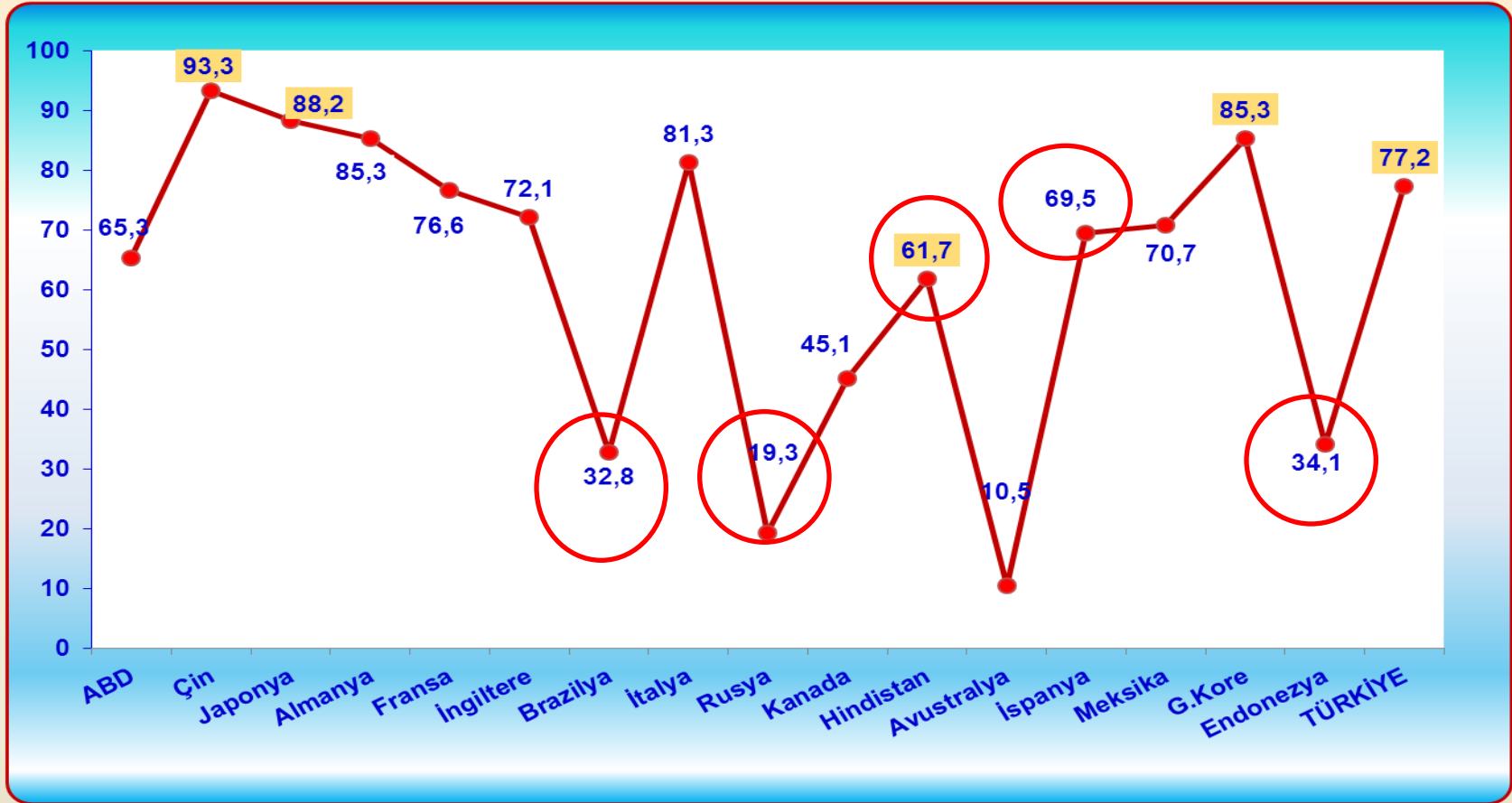
# İMALAT SANAYİSİ ÜRETİMİ EN BÜYÜK İLK 15 ÜLKE

Rank	1980	1990	2000	2010
1	United States	United States	United States	United States
2	Germany	Japan	Japan	<b>China</b>
3	Japan	Germany	Germany	Japan
4	United Kingdom	Italy	<b>China</b>	Germany
5	France	United Kingdom	United Kingdom	Italy
6	Italy	France	Italy	Brazil
7	<b>China</b>	<b>China</b>	France	South Korea
8	Brazil	Brazil	South Korea	France
9	Spain	Spain	Canada	United Kingdom
10	Canada	Canada	Mexico	<b>India</b>
11	Mexico	South Korea <sup>1</sup>	Spain	<b>Russia</b> <sup>2</sup>
12	Australia	Mexico	Brazil	Mexico
13	Netherlands	<b>Turkey</b>	Taiwan	<b>Indonesia</b> <sup>2</sup>
14	Argentina	<b>India</b>	<b>India</b>	Spain
15	<b>India</b>	Taiwan	<b>Turkey</b>	Canada

Türkiye'nin %9,2 gibi çok yüksek bir oranda büyüdüğü 2010 yılında, imalat sanayisi yeterli katma değeri sağlayamamış ve liste dışı kalmıştır. *Kaynak : McKinsey*



# İLK 17 ÜLKENİN İHRACATI İÇİNDE İMALAT SANAYİ PAYI (%)



Kaynak : DTÖ

İhracatı içinde imalat sanayi payı Türkiye'den düşük olan Endonezya, Brezilya, Rusya, Hindistan gibi ülkeler bir önceki slaytta yüksek katma değerli imalatı ile yer alırken, ihracatı içinde imalat sanayi %77,2 gibi yüksek orandaki Türkiye yer alamamıştır.

## ABD-AB SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

AB'YE EN FAZLA İHRACAT YAPAN İLK 7 ÜLKE	İHRACAT MİLYON EURO	AB'DEN EN FAZLA İTHALAT YAPAN İLK 7 ÜLKE	İTHALAT MİLYON EURO
1.ÇİN	289.927	1.ABD	291.901
2.RUSYA	213.257	2.ÇİN	143.876
3.ABD	205.794	3.İSVİÇRE	133.342
4.İSVİÇRE	104.544	4.RUSYA	123.266
5.NORVEÇ	100.437	5.TÜRKİYE	75.200
6.JAPONYA	63.813	6.JAPONYA	55.490
7.TÜRKİYE	47.812	7.NORVEÇ	49.822

### ABD'İN AB'YE İHRACAT VE İTHALATINDA İLK 5 ÜRÜN

Makine ve ulaşım araçları

Kimyasal ürünler

Muhtelif imalat ürünler

Mineral petrol ve yağ ürünleri

Başlıca sınıflandırılmış mamul mal

TÜRKİYE-ABD İHRACATINDA İLK 5 ÜRÜN	İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE-AB İHRACATINDA İLK 5 ÜRÜN	İHRACAT MİLYON DOLAR
Ana metal sanayi	969	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler vs.	10.176
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	822	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	6.885
Tekstil ürünleri	644	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler,	5.795
Diğer ulaşım araçları	506	Elektrikli makina ve cihazlar,	4.698
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	483	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	3.878

Dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması ile doğuya kayan üretim ve ticaretin rotası değişebilecektir. Zira 20 milyon dolar ticaret hacmine sahip Türkiye-ABD ilişkileri, anlaşma sonrasında Türkiye aleyhine büyük zarar görecektir, Türkiye ABD için açık pazar haline gelebilecektir. AB'yle ABD arasında şu anda ortalama yüzde 3 olan gümrük duvarı sıfırlanacaktır. Türkiye de eş zamanlı olarak ABD ile STA müzakerelerine başlamalıdır.

## ORTADOĞU İLE DIŞ TİCARET HACMİ

TÜRKİYE	İHRACAT (Milyon \$)			% Değişim	İTHALAT (Milyon \$)			% Değişim
	2011 6 aylık	2012 6 aylık	2013 6 aylık		2012- 2013	2011 6 aylık	2012 6 aylık	
MISIR	1.184	1.913	1.682	-12	703	658	812	23
SURİYE	809	302	458	52	235	42	48	16
LİBYA	361	1.044	1.525	46	129	103	164	60

İZMİR	İHRACAT (Milyon \$)			% Değişim	İTHALAT (Milyon \$)			% Değişim
	2011 6 aylık	2012 6 aylık	2013 6 aylık		2012- 2013	2011 6 aylık	2012 6 aylık	
MISIR	66	68	64	-6	36	79	47	-41
SURİYE	29	5	5	1	38	1	1	-4
LİBYA	24	45	72	62	5	46	25	-46

Ortadoğu'ya ihracat yapan 4.300'den fazla ihracatçımız bulunmaktadır.

Kaynak: TÜİK





Teşekkürler